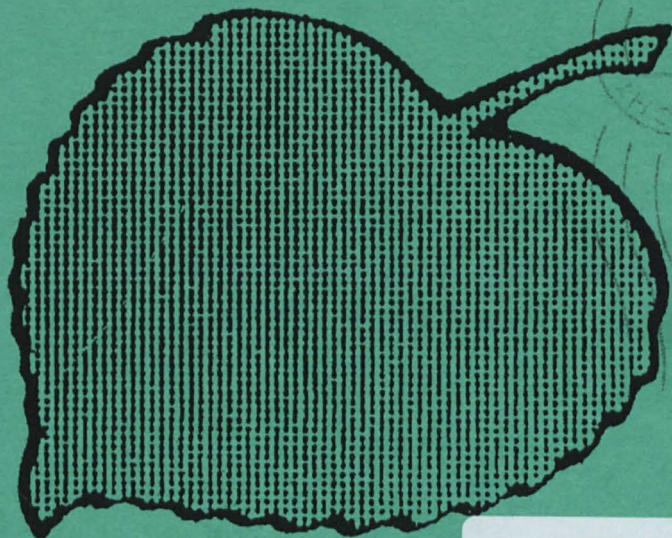

VERENIGING VRIENDEN VAN SLOVENIË
Združenje Prijateljev Slovenije

Lipa

Indien onbestelbaar
retour aan:
OTTERLAAN 13
2623 CV DELFT

(ISSN 0928-8375)

INHOUD

Van de voorzitter; activiteiten 1997	1
Sloveense les	1
Vereniging Vrienden van Slovenië in Overijssel: Gašperji	2
jaarvergadering, wandeling en pannekoeken	3
Het Eurosongfestival	3
Ontwikkelingen in Slovenië - maart 1997	4
Ontwikkelingen Slovenië - april 1997	6
Het programma van de nieuwe Sloveense regering	8
Znameniti Slovenci na tolarskih bankovcih Ivan Cankar	11
Beroemde Slovenen op de tolar-biljetten Ivan Cankar	16
Kuhajmo z Bojanom	19
Koken met Bojan	20

Jaargang 6, nummer 3, mei 1997;

werd verzorgd door Marjeta Tomšič.

Uit deze uitgave mag niets worden overgenomen, tenzij met bronvermelding. Een exemplaar is te bestellen door f 5,- over te maken op giro 6318199 t.n.v. de Vereniging Vrienden van Slovenië te Delft.

Meningen die in Lipa worden geuit, worden niet noodzakelijk gedeeld door het bestuur.

Aan de lezers/medewerkers van Lipa:

De bijdragen voor de volgende Lipa graag vóór 15 juli 1997 inleveren bij de redactie.

Schrijven voor Lipa? Aarzel niet, u bent van harte welkom!

Vereniging Vrienden van Slovenië: Wat u moet weten!

De Vereniging Vrienden van Slovenië is opgericht op 7 juli 1991. De Vereniging Vrienden van Slovenië is een zelfstandige en onafhankelijke landelijke organisatie, welke zich ten doel stelt met name op cultureel, economisch en maatschappelijk gebied de samenwerking tussen Nederland en Slovenië resp. Nederlanders en Slovenen te bevorderen en zo mogelijk te initiëren en te onderhouden. De Vereniging beschouwt zichzelf als de geëigende plaats voor ontmoetingen tussen Nederlanders en Slovenen. De Vereniging wil voorts in het bijzonder een ontmoetingsplaats zijn voor de Slovenen in Nederland.
(uit artikel 2 van de Statuten)

VERENIGING VRIENDEN VAN SLOVENIË

Združenje Prijateljev Slovenije

Geachte leden van de vereniging "Vrienden van Slovenië"

Op de eerste activiteiten van 1997 hebben wij meer leden gezien dan in vorige jaren het geval was. Maar ook de leden die we nog niet mochten ontmoeten willen wij graag op één van onze volgende bijeenkomsten begroeten. We hebben dit jaar nog 3 activiteiten, verspreid over het land.

Om het onze leden gemakkelijk te maken deze data in hun agenda te zetten volgt hieronder een overzicht.

ACTIVITEITEN 1997

zaterdag	7 juni	Barbecue bij Amersfoort
zaterdag	27 september	Tarok-kampioenschap in Delft
zaterdag	15 november	Borrel in Amsterdam

Siem Edink

Sloveense les

Zaterdag 3 mei was het dan eindelijk zover, de eerste Sloveense les was een feit. Mevrouw Rinkema, de lerares, maakte kennis met de geïnteresseerden, legde uit wat de bedoeling was en testte het niveau van de aanwezigen. Naast een kleine les werd liet mevrouw Rinkema verder het lesmateriaal zien en werden afspraken gemaakt wanneer en waar de lessen gaan plaats vinden. Om te beginnen zal op zaterdag een les worden verzorgd in Delft en een in de provincie Groningen. Wellicht komt er nog een les bij in Delft in de ochtend, maar hierover bestaat nog niet voldoende duidelijkheid.

Mocht U naar aanleiding van dit bericht vragen hebben neemt U dan contact op met ondergetekende (liefst schriftelijk), daar ik op verzoek van mevrouw Rinkema de zaken die organisatorisch van aard zijn zal afhandelen.

Stian J. Krook
Bloemistenlaan 48
2313 BB Leiden

Vereniging Vrienden van Slovenië in Overijssel

Gašperji

Zaterdag 26 April jl. vond in Ruurlo een concert plaats van Gašperji. Aldaar werden ze bij hun Duitse naam genoemd, Die Jungen Original Oberkrainer. Het optreden vond plaats in een grote sporthal die speciaal voor deze gelegenheid was ingericht. Bij binnenkomst hoorde je de Alpenklanken al door de openstaande deuren, de verrassing was echter enorm bij binnenkomst. Een afgeladen sporthal, met ruim 500 personen, die in opperbste stemming zaten te luisteren naar een afwisselend Sloveens en Duits repertoire. Nadat de familie Scheggetman, die mede verantwoordelijk waren voor een fantastische organisatie, gemeld had dat er Slovenen aanwezig waren, werden zelfs extra Sloveense nummers ten gehore gebracht. Tot na twaalfen duurde de muziek, waar je, zelfs wanneer je niet tot liefhebber van het genre behoort, kon genieten van een prachtige sfeer.

Na het concert konden de Slovenen hun hart ophalen door nog ruim anderhalf uur na te praten met de bandleiden.

Heeft u het gemist? Wellicht bent u erbij wanneer ze opnieuw optreden in Nederland.

Jaarvergadering, wandeling en pannenkoeken

Na een late avond was het tijd voor een vroege ochtend, waarin de jaarvergadering werd gehouden. De jaarvergadering vond plaats in de jeugdherberg, waar tevens de overnachting van een aantal leden had plaats gevonden. In een Noorse blokhut, cadeautje van de Noorse koning aan Wilhelmina, vond een constructieve, gemoedelijke vergadering plaats.

Een tweetal nieuwe bestuursleden werd geïnstalleerd, te weten Irene Vreček en Walter Bril. Siem Edink blijft voorlopig nog een jaartje voorzitter.

De activiteiten zijn gepland, de financiële situatie is wat rooskleuriger en het aantal actieve leden, evenals het totaal aantal leden stijgt.

Al met al redenen om positief gestemd te zijn en tevreden op een redelijk succesvol jaar terug te kunnen zien.

Na de jaarvergadering werd vlakbij de jeugdherberg een boswandeling gemaakt, waarbij men elkaar beter leerde kennen, onder het lopen door een mooi stukje Nederland.

Daarna werden pannenkoeken gegeten bij een pannenkoekenrestaurant, alwaar de keuze onbegrensd leek te zijn. Daarna was het tijd om afscheid te nemen en naar huis te gaan. Hopelijk zien we een gelijk enthousiasme en vrolijkheid bij een volgende bijeenkomst!

Stian J. Krook

Het Eurosongfestival

3 Mei 1997 werd het 42ste Eurovisie Songfestival in Dublin gehouden. Slovenië werd vertegenwoordigd door Tanja Ribič (28) met het nummer Zbudi se, geschreven door Sasja Ložič en Zoran Predin. Zij werd door de Nederlandse commentator als volgt aangekondigd: "Tanja Ribič is vrij belangrijk in het theater van Slovenië. In haar eerste rol speelde ze Marlene Dietrich, maar daarna is ze een gevierd actrice geworden, zowel in serieuze stukken als in comedies. En pas de laatste tijd heeft ze wat meer aandacht besteed aan haar vocale capaciteiten. Ze zingt een op zichzelf een heel bijzonder lied en een heel mooi lied eigenlijk. Het is dan ook een sprookje over een meisje dat door een prins uit een droom wordt wakker gekust een sfeervolle ballade die naar een climax toewerkt, en kan misschien wel worden gerekend tot een van de outsiders."

Zij stond voor een wel zeer moeilijke opgave. Om deelname voor volgend jaar veilig te stellen moest ze tenminste 92 punten halen. Ondanks een groot applaus uit de zaal (volgens de Nederlandse commentator een terecht applaus), kwam Tanja niet verder dan een verdienstelijke 60 punten. (2x2 van Cyprus en Polen, 3x3 van Griekenland, Kroatië en IJsland, 2x4 van Estland en Portugal, 5 van Malta, 2x7 van Bosnië en Frankrijk, en 2x10 van Turkije en Rusland).

Stian J. Krook

ONTWIKKELINGEN IN SLOVENIË - MAART 1997

Door Alexander Vink uit Slovenië

WEGWERKZAAMHEDEN IN SLOVENIË IN 1997

Op 4 maart werd bekend gemaakt waar de grootste wegwerkzaamheden plaats zullen vinden:

- Maribor - Celje: tunnelbuis Golo Rebro (lengte 3 km). Het verkeer wordt geleid door de andere buis.

Maribor- Celje: tot ongeveer 30 mei tussen Slovenska Bistrica en Slovenske Konjice i.v.m. plaatsing geluidsmuren.

- Tolstation Hoče - Maribor: tot ongeveer medio juli vertragingen van werkzaamheden.

- Arja Vas (bij Celje) - Ljubljana: tussen Vransko en Domžale, ten hoogte van Trojane werkzaamheden op beide rijbanen. Dit kan tot vertragingen leiden van 30 minuten. ALTERNATIEVE ROUTE: Bij Vransko richting Kamnik en bij Kamnik richting Domžale of Trzin (ook hier werkt men aan de weg (asfaltering)).

NIEUWE BENZINEPRIJZEN

Per 21 maart zijn in Slovenië de benzineprijzen verhoogd met 9%.

De nieuwe prijzen zijn als volgt:

Super gelood (98)	: 93,10 SIT / f 1,16
Euro Super (95)	: 85,80 SIT / f 1,07
Normaal loodvrij (91)	: 81,20 SIT / f 1,02
Diesel	: 79,80 SIT / f 0,99

10 NIEUWE COMPUTERS GESTOLEN UIT DE LANDSKAMER

Op 14 maart werd bekend dat sinds 28 februari 10 nieuwe computers van het merk IBM, met een aankoopwaarde van 4.347.000 SIT (= f 54.400,-) gestolen waren uit de Landskamer. De zaak was snel opgelost, men ontdekte spoedig wie de dader was. De dader Erik M. beveiligingsbeambte, bleek samen met een kroatische man welke nog voortvluchtig is, 10 computers met certificaat, 8 kleurenmonitors en 18 laserprinters te hebben gestolen uit de Landskamer. Alles werd meegenomen in de originele verpakking. Hij droeg de dozen naar buiten door de personeelsingang door te beweren dat hij lege dozen wegbracht. Hij bleek ook nog wat kleinspul in zijn garderobekast te hebben gehad.

VIKTORS
BALKAN
RESTAURANT

POSTOJNA

Grote Overstraat 30 - onder
7411 JC Deventer
Tel. 0570-619356
Fax 0575-491005

Geopend van woensdag t/m zaterdag van 17.00 tot 23.00,
op zon- en feestdagen van 16.00 tot 23.00.
Keuken geopend tot 22.00.

Maandag en dinsdag op afspraak geopend voor groepen
vanaf + 20 personen.

Viktor Šolar

NU OOK McNUGGETS BIJ McDONALDS

Vanaf 14 maart verkoopt McDonalds in Slovenië ook McNuggets. McNuggets haalt Mc Donalds Slovenië bij Perutnina Ptuj. Zo is de aanbod aangepast aan de aanbod in omliggende landen. Van elke portie McNuggets die men in Slovenië verkoopt gaat 10 tolar naar een goed doel, in dit geval voor hulp aan blinden en slechtzienden.

AANTAL BUITENLANDERS IN SLOVENIË

Onlangs werd bekend dat er in Slovenië rond 30.000 buitenlanders leven. In de eerste ronde voor aanvraag van de Sloveense paspoort wachten er ongeveer 8.000. Om voor het Sloveens paspoort in aanmerking te komen moet men een examen in Sloveens afleggen. Tot nu toe deden ongeveer 4.500 kandidaten aan mee waarvan meer dan de helft geslaagd is.

TIJDELIJK GEEN WIELKLEM IN LJUBLJANA

Sinds enige tijd plaatst men geen wielklemmen meer op fout geparkeerde auto's, dit op verzoek van de Burgemeester van Ljubljana, Dimitrij Rupel. Nu het mooie weer begint en meer mensen te voet en op de fiets de stad ingaan ondervindt men weer hinder van fout geparkeerde auto's. Men parkeert weer overal waar die wil. Op de foto de situatie voor de beurs in Ljubljana. Het valt op dat in de tijd dat de wielklemmen werden "uitgedeeld" veel minder auto's fout geparkeerd stonden, men was er kennelijk toch bang voor. →

ADRIA AIRWAYS KOOPT NIEUWE VLIEGTUIGEN

In 1996 werd door Adria Airways 9% meer passagiers vervoerd als het jaar ervoor. Men verwacht dat dit jaar een groei van 4% gerealiseerd kan worden. De vloot van Adria Airways bestaat op dit moment uit volgende toestellen: drie Airbus A-320, twee DC-9 en 2 Dash-7. De laatste twee zullen vervangen worden door Canadair Regional Jet 200 LR van

producent Bombardier Regional Aircraft Division (zie foto). Het aankoopverdrag is al ondertekend. Contractwaarde is rond 37 miljoen dollar. De nieuwe aanwinsten kunnen ieder 48 personen vervoeren. Tevens kondigde men aan dat met ingang van de nieuwe zomerdienstregeling de vluchten zullen worden uitgebreid.

ONTWIKKELINGEN IN SLOVENIË - APRIL 1997

SLOVEENSE INZENDING VOOR MONTREUX

Slovenië zal dit jaar met een drietal nominaties vertegenwoordigd zijn op het festival in Montreux. Alle drie de nominaties zijn voor de populaire TV-show "PLANET IN" van Stojan Auer.

NOG EEN NIEUWE GSM AANBIEDER?

Op 9 april werd bekend gemaakt dat er nog een GSM aanbieder zich op de Sloveense markt gaat begeven. De nieuwe aanbieder is een samenwerking tussen diverse bedrijven, te weten Intereuropa, Istrabenz, Iskratel en de Finse Telekom. De consortium meldde dat zij aan alle eisen zullen voldoen. Tevens meldden zij dat dit rond 200 arbeidsplaatsen zal opleveren en dat zij hun diensten tegen een concurrerende prijzen zullen aanbieden.

ACTIE IN LJUBLJANA TEGEN FOUTPARKEERDERS

Op 11 april heeft de politie van Ljubljana samen met de parkeerwachters controle gevoerd tegen foutparkeerders. Aan de actie namen zo'n 50 politieagenten, 26 parkeerwachters en 2 wegslepers deel. Het resultaat was opzienbarend: 1258 bekeuringen, waarvan 205 direct betaald, 121 overtredders zullen een acceptgiro ontvangen, 10 auto's zijn weggesleept en de 14 zijn met erger overtreden doorgestuurd naar de rechtbank. De meeste bekeuringen werden in de binnenstad uitgeschreven.

NEDERLANDS DORP GEOPEND

Op vrijdag 25 april werd een "Hollandse dorp" geopend door de Sloveense Minister van Landbouw, Ciril Smrkol en de Nederlandse

Ambassadeur voor Slovenië in Wenen, J.Th.H.C. van Ebbenhorst Tengbergen. Het dorp staat in "Arboretum" van Volčji Potok bij Ljubljana. Het dorp bestaat uit 18 Nederlandse huizen met de karakteristieke voorgevels en een windmolen. In dit dorp waren tot 5 mei dagelijks van 9.00 tot 19.00 uur traditionele Nederlandse ambachten te zien vergezeld met muziek. Het dorp is opgezet in samenwerking met het Nederlandse Ministerie van Landbouw en Visserij.

Tijdens de opening werd de Sloveense minister gewogen. De gewichten bestonden uit Nederlands bier, bloemen, kaas, etc. Het resultaat was dat er 130 kg gewicht geplaatst moest worden om het evenwicht te krijgen. Dit werd omgezet in een geldbedrag voor de bouw van het kinderziekenhuis in Ljubljana. Het bedrag van 100.000 tolar werd als cheque overhandigd aan de Minister.

16 VATEN MET GIF GEVONDEN

Onlangs ontdekte men bij Logatec 16 vaten w.o. een aantal met Natrium-Cianide. Na een paar dagen wist men wie die vaten gedumpt heeft. De vaten zijn overgebracht naar een militair magazijn in Grosuplje.

PAVAROTTI IN SLOVENIË

Op 15 april was het concert van Luciano Pavarotti in 3 uur uitverkocht. Pavarotti zal samen met de sopraan Norina Radovan en het Sloveens Filharmonisch Orkest op 4 juli a.s. in Cankarjev dom in Ljubljana optreden. Ljubljana is op dat moment de culturele hoofdstad van Europa. De prijzen voor de concert waren 9.000, 18.000, 27.000 en 36.000 tolar. Er waren in totaal 500 kaarten beschikbaar.

SPORT SPORT SPORT SPORT

SKISPRINGEN: PRIMOŽ PETERKA IS DE WINNAAR VAN DE WERELDBEKER COMPETITIE 1996/1997.

VOETBAL

- Op 19 maart heeft Slovenië in Linz de vriendschappelijke interland tegen Oostenrijk met 0-2 gewonnen. De doelpunten zijn gemaakt door Gliha in 74e minuut en Šiljak in 84e minuut.
- Op 2 april werd in Split, Kroatië, de kwalificatiewedstrijd in Groep 1 tussen Kroatië en Slovenië gespeeld. De Kroaten hebben kunnen zien wat Slovenië kan presteren. De wedstrijd eindigde 3-3 (2-1). De Sloveense topscorder is Primož Gliha die alle drie punten voor zijn rekening nam.
- Op 30 april speelde Slovenië tegen Noorwegen. Dit keer was het 4-0 (2-0) voor Noorwegen. *

Het programma van de nieuwe Sloveense regering

Met veel moeite heeft Janez Drnovšek een nieuwe regering in Slovenië weten te vormen, die een meerderheid van 52 (van 90) zetels in het parlement bezet.

Het politieke programma is duidelijk gedefinieerd:

- Ratificatie van het associatie verdrag door het Sloveense parlement, dat onder meer amendementen bevat met betrekking tot de rechten van buitenlanders om onroerend goed te bezitten;
- Lidmaatschap van de Europese Unie in de eerste groep;
- NAVO lidmaatschap in de eerste groep;
- Oplossing van alle vraagstukken die spelen met Kroatië en het vraagstuk van de Sloveense minderheden in de buurlanden;
- Voortgang van een stabiel en groei op lange termijn van het Bruto Nationaal Produkt simultaan met grotere besparingen en investeringen, inflatie controle, verbetering van sociale zekerheid en het terugdringen van werkloosheid.

Onder de overige activiteiten valt ondermeer:

- Het onderschrijven van de begroting van 1997 en het voorbereiden van de begroting van volgend jaar. Er wordt overwogen de budgetten samen te voegen;
- Herleving van Sloveense diplomatieke activiteiten - met name op het gebied van het bevorderen van Sloveense economische interesses;
- Verdergaande ontwikkeling van de tri-laterale samenwerking tussen Slovenië, Italië en Hongarije;
- Een meer efficiënte economische herstructurering - inclusief transparant en snelle voltooiing van het privatiseringsproces;
- Versnelling van het proces van de-nationalisering van staatseigendommen - inclusief de teruggave van land en bos.

Al met al een zeer breed pakket, waar de nieuwe regering een zware dobber aan zal hebben. Ik wens hun veel geluk en wijsheid bij het te voeren beleid.

Stian J. Krook

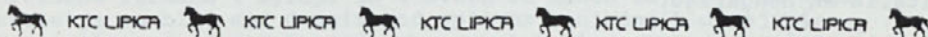
Slovenië in de krant

Zaterdag 26 april stond een pagina groot artikel in de Telegraaf over Lipica onder de titel, Paardrij-vakanties op de echte lipizzaners, Lipica (Slovenië) liep alle oorlogsellende mis. Het artikel door Paulette Moerbeek begint als volgt: "Op het moment dat in Joegoslavië de oorlog losbarstte, vroegen veel paardenliefhebbers zich vertwijfeld af of men na afloop weer zo'n puinhoop in de stoeterij van Lipica aan zou treffen als na de Tweede Wereldoorlog. Gelukkig is niets minder waar. Integendeel! Want toen het begon te rommelen in Joegoslavië, besloot Slovenië, waarin Lipica ligt, zelfstandig te worden. Daarom liep het alle oorlogsellende mis, en kan men nu in heel Slovenië en dus ook in Lipica heerlijk vakantie houden."

Al klopt haar verhaal niet helemaal, het is prettig dat tenminste eens wordt benadrukt dat je heerlijk vakantie kunt houden in Slovenië, iets wat uiteraard wel heel erg waar is. Verder verhaalt het artikel over de mogelijkheid om in Lipica eens op een echte Lipizzaner, zoals elke liefhebber ze kent van de Spaanse Rijsschool in Wenen, te kunnen rijden.

Je kunt je voelen als de Nederlandse dressuur rijdster Ankie van Grunsven wanneer je plaats neemt op zo'n edele viervoeter die bekend staat om zijn betrouwbaarheid. Behalve lessen bestaat tevens de mogelijkheid om buiten te rijden en te genieten van de prachtige omgeving. Behalve paarden kan men verder golfen, tennissen, een gokje wagen in het Casino en natuurlijk heerlijk wandelen. Pas tien jaar geleden zijn de poorten van de 300 jaar oude stallen met de dekhengsten, de veulens en hun moeders, voor het publiek geopend. 10 kilometer verder vindt U de prachtige druipsteengrotten van Skocjanske Jame. "Natuurlijk valt een bezoek aan de plaatsjes Koper of Portoroz, die aan de Adriatische kust liggen, ook niet te versmaden."

Al met al een artikel dat een van de prachtige plekjes van Slovenië beschrijft op een manier zoals ik ze graag meer zou zien.

Een heel ander artikel was dat van 2 mei in het NRC Handelsblad. In het artikel 'Slovenië voor nieuwe NAVO het best gekwalificeerd. Premier Drnovšek over toetreding, wordt een interview gehouden met de Sloveense premier door Brigit Donker en Robert van der Roer. "Drnovšek (46), een zacht en bedachtzaam pratende man, is opgetogen over de kansen op toetreding tot de NAVO in 1999. "Slovenië is perfect gekwalificeerd voor de nieuwe NAVO", zegt Drnovšek. Het land behoort weliswaar niet bij de drie grootste kanshebbers, Polen Tsjechië en Hongarije, maar met Roemenië is het een serieuze outsider. Via het lidmaatschap van de NAVO en ook de EU zoekt Slovenië een plaats in een geïntegreerd Europa. En daarmee staat het Balkanland (sommige dingen worden ook door journalisten nog steeds niet begrepen, SK) aan de vooravond van een nieuwe sprong in zijn geschiedenis - net als in 1991 toen het uit de Joegoslavische federatie trad, in tien dagen tijd een aanval van het federale

leger wist af te slaan en definitief buiten de oorlog in ex-Joegoslavië bleef. "Na de oorlog zijn we gelukkig dat we, als ik het zo mag zeggen, deze puinhoop verlaten hebben", zegt de oud-bankier Drnovšek.

Als roulerend president van de Joegoslavische federatie was hij van 1989 tot 1990 al ooggetuige van het desastreuze nationalisme van de Servische president Milošević. Als lid van dat staatspresidium praatte hij in 1991 hoogstpersoonlijk de federale generaals het land uit. Drnovšek werd een held in Slovenië en is niet toevallig al sinds 1992 premier.

Glossy brochures over de NAVO-kandidatuur onderstrepen de onomstreden reputatie van Slovenië, dat geldt als een democratisch en economisch model voor een Middeneuropees land-in-overgang. Op bezoek in Brussel heeft Drnovšek nog een keer de Sloveense toetreding bepleit bij de zestien NAVO-ambassadeurs en secretaris-generaal Solana."

De meest interessante vragen worden hieronder nog even behandeld.

Waarom wil Slovenië lid worden van de NAVO?

"De NAVO is sinds de val van de Berlijnse Muur niet langer een defensie-organisatie gericht tegen iemand. Het is vooral een politieke organisatie, een soort eiland van vrede en stabiliteit dat zich langzaam uitbreidt, met als belangrijkste doel meer veiligheid en meer stabiliteit. We zijn een stabiel land en willen meedoen om die stabiliteit te verspreiden."

Wat heeft uw land de NAVO te bieden?

"We bieden ons potentieel aan, dat weliswaar niet zo groot is op militair gebied. We nemen de verplichtingen aan zoals alle andere leden. Anderzijds zijn we geen extra financiële last voor de NAVO. We hebben geen vijanden en bieden onze strategische ligging aan. Als Hongarije toetreedt, is Slovenië de landverbinding tussen Italië en Hongarije."

Welke landen geven Slovenië hoop?

"Canada steunt ons expliciet. Italië is nu ook een pleitbezorger. Frankrijk niet expliciet, maar is ook positief. Ik verwacht geen competitie tussen [de Franse favoriet] Roemenië en Slovenië. Het is heel duidelijk dat als Roemenië er in de eerste ronde zit, Slovenië er ook bij is."

Stian J. Krook

*Reeds 30 jaar uw betrouwbare partner
in gemotoriseerde tweewielers...*

TOMOSNEDERLAND

TOMOS NEDERLAND TRADING COMPANY B.V.

Kweekweg 24, 8161 PG Epe - Postbus 172, 8160 AD Epe
Telefoon 05780-13155 - Fax 05780-16480

ZNAMENITI SLOVENCİ NA TOLARSKIH BANKOVCIH

Ivan Cankar (1876-1918)

Tokrat je pred vami zadnje nadaljevanje iz serije člankov o znamenitih Slovencih, ki so upodobljeni na tolarških bankovcih. Serijo zaključujemo s kratkim spisom o življenju in delu Ivana Cankarja. Ker pa je bilo njegovo delo tako neločljivo povezano s časom v katerem je živel in z družbo v kateri je ustvarjal, bi bilo napak, v kolikor bi se v tem opisu omejili zgolj na Cankarjev življenjepis.

Družbene razmere v Evropi in v svetu ob koncu 19. in v začetku 20. stoletja so bile med drugim pod vplivom naslednjih dogajanj: Kapitalizem je dosegel svoj vrhunec, tako imenovano dobo imperia- lizma. 1907. leta se oblikuje Atlanta, zveza med Francijo, Anglijo in Rusijo. Nemčija, Avstro-Ogrska in Italija - se povežejo v trozvezo. Avstro-Ogrska okupira Bosno in Hercegovino. Spopad Srbije in Bolgarije zaradi Makedonije. Zmaga Srbije, Črne gore, Bolgarije in Grčije nad Turki (Balkanske vojne 1912 in 1913). In nazadnje leta 1914 1. svetovna vojna s porazom Nemčije in Avstro-Ogrske in nastankom novih držav na njenem ozemlju, med drugimi Države Srbov, Hrvatov in Slovencev. Pred tem ruska proletarska revolucija leta 1917 strmoglavi carizem.

Na slovenskem ozemlju ima močan vpliv prodor kapitalizma na vas, razslojevanje in razseljevanje slovenskega kmeta, širjenje proletariata. Avstro-Ogrska oblast se ubada z narodnostnim vprašanjem svojih manjšin. Avstrijska oblast še vedno ne dovoljuje Slovence- ine v šolah (razen na osnovnih šolah, ki so bile na Kranjsken v splošnem slovenske), na Štajerske in Koroškem raznaroduje sloven- sko narodnostno ozemlje, isto se godi Slovincem na Primorskem s strani Italijanov. Kot protiutež raznarodovanju nastajajo na slovenskem protestna gibanja in raste slovenska narodna zavest. V

političnem prostoru prevadujejo klerikalci, ki so povezani v Slovenski Ljudski stranki (nastala 1905), zmagali so na volitvah leta 1907 in 1908. Nasproti ji stojijo manj vplivni liberalci, delavska socialdemokratska stranka je še šibka. Delavski razred v tem obdobju ni bil enoten. Kar se tiče narodnega vprašanja, si stranke niso bile enotne med sabo.

Razvoj družbe in pa tudi filozofije je močno vplival na književnost v Evropi. Naturalizem, ki je bil pod vplivom liberalizma ni razkrival družbenih razmer. Na drugi strani se razvije demokratična smer naturalizma, ki se zavzema za razkrivanje napak v družbi in oznanja človečansko miselnost. V evropski književnosti so se tako razvili simbolizem, dekadenca, nova romantika in impresionizem.

Slovenska moderna:

S tem imenom zaznamujemo obdobje v slovenski književnosti od leta 1899, ko sta izšla Cankarjeva pesniška zbirka Erotika in Župančičeva Čaša opojnosti, do leta 1918, ko se je končala 1. svetovna vojna. V tem letu je umrl najpomembnejši predstavnik moderne, Ivan Cankar.

Slovenska moderna se je razvila kot odraz družbenih razmer in kot odgovor novi evropski književnosti. Že prej omenjeni literarni slogi so zastopani v moderni. Najpomembnejši predstavniki moderne so Dragotin Kette, Josip Murn-Aleksandrov, Ivan Cankar in Oton Župančič. V istem obdobju so ustvarjali tudi drugi književniki, ki pa jih označujemo kot sodobnike moderne.

Za moderno je značilno drznejše izpovedovanje, težnja po odkrivanju resnice in teženj (slovenskega) ljudstva. Poezija, proza in dramatika se povzpe na evropsko ravan. Literatura se obrača tako k literaturam zahodne Evrope kot severa in k ruskim kritičnim realistom. Pri tem sta značilna dva pristopa: umetnost kot izraz lepote in umetnost v službi ljudstva.

Ivan Cankar je osrednja osebnost slovenske moderne in veliki mojster slovenske besede. Cankar je bil pesnik, pisatelj, dramatik in oster družbeni kritik.

Rodil se je na Vrhniki v obrtniški družini. Oče je bil krojač. Napotil se je v svet za zaslužkom. Cankarjeva mati je tako sama skrbela za veliko družino. Ivan Cankar je odraščal na klancu na Vrhniki (slika). Njegovo mladost sta zaznamovala huda revščina in pomanjkanje, navezanost na mater. Leta 1888 se je vpisal na realko v Ljubljani. Preživljati se je moral s podporami, kruh in stanovanje sta bila tako večna skrb. V tretjem letniku se je Cankar začel ukvarjati s pesništvom. Zaradi literature je zanemarjal učenje. Po opravljeni maturi leta 1896 se je odpravil na študij na Dunaj. Študij pa ga ni ravno vlekel. Vse več časa je posvečal literarnemu snovanju. Kmalu se je vrnil domov, kjer je ostal leto in pol. Tedaj mu je umrla mati, ki jo je nadvse ljubil. Leta 1898 se je Ivan Cankar vrnil na Dunaj, kjer, s presledki živel 11 let. Bivanje na Dunaju je bilo odločilno za njegovo ustvarjanje. Cankar je živel v Dunajskem delavskem predmestju Ottakringu pri družini Löffler, kjer je od blizu spoznal hudo življenje proletariata. Sam se je preživljal s honorarji svojih del. Priključil se je Socialdemokratski stranki. Leta 1907 je celo

kandidiral na volitvah, dobil pa je premalo glasov. Po vrnitvi v Ljubljano leta 1909 je živel na Rožniku. Doživljal je hudo krizo. Prenašati je moral tako napade klerikalnih kot liberalnih kritikov, ki so mu očitali nemoralnost, nihilizem, propadanje. Zaradi svojih protiavtstrijskih idej, je bil obsojen na teden dni zapora. Ob izbruhu 1. svetovne vojne je bil kot politično sumljiva oseba zaprt na Ljubljanskem gradu, leta 1915 so ga poslali k vojakom, od koder pa je bil zaradi oslabelosti odpuščen. Vrnil se je na Rožnik, kasneje pa se je preselil v mesto. Ivan Cankar je umrl leta 1918 za posledicama padca v zimski noči.

Hiša Na klancu na Vrhniki, v kateri je bivala Cankarjeva družina, je obnovljena kot muzej.

In het huis Na klancu in Vrhnika, waar het gezin van Cankar woonde, is nu een museum.

Ivan Cankar velja za književnika, ki je prvi odprto spregovoril o narodni bedi, udaril je po meščanski družbi, razkril je gibalne sile narodnega in socialnega življenja. Njegovo delo je en sam spopad z obstoječim družbenim redom, z buržuazijo in njenimi nazori. Cankar je neposredno spregovoril o politiki, kulturi in umetnosti.

Cankar kot pesnik:

Cankar je že zgodaj pesnil. Ustvarjal je ljubezenske pesmi, iz katerih diha mladostno iskanje in sanjarjenje. Objavljal jih je v Ljubljanskem Zvonu. Kasneje je pisal tudi pripovedne pesnitve. Leta 1899 je izšla Cankarjeva pesniško zbirka Erotika. Erotika je pretresla obstoječo moralo. Njena, za tedanje razmere nova, vsebina je povzročila val ogorčenja. Ljubljanski škof Jeglič je pokupil vse izvode Erotike, ki jih je lahko dosegel in jih dal sežgati. Tako je končalo 700 primerkov Erotike. Cankar pa je leta 1902 navkljub vsemu pripravil novo izdajo Erotike z nespremenjeno vsebino. Cankar sam je bil mnenja, da kot pesnik nikoli ne bo mogel tekrovati Otonom Župančičem in je poezijo opustil ter se posvetil prozi. Odveč je omeniti, da je prvo izdajo Erotike le malokdo videl. Ohranjenih najbrž ni veliko izvodov.

Cankar kot pripovednik:

V obdobju, ko je še pesnil, je Cankar tudi že ustvarjal kot pripovednik. V raznih leterarnih časopisih je objavljal svoje črtice. Snov je zajemal iz lastnih doživetij in malotrškega življenja. Na Dunaju je spoznal bedo delavskega življenja. Podobne razmere je spoznal tudi v domovini: zaostalost, lažna morala, hinavščina, klečeplazenje in druge spake javnega življenja. Zavzemal je stališča zoper cerkveno in meščansko ideologijo. Cankar je bil oster družbeni kritik. Boril se je proti izrabljanju zakonov in moralnih norm. Med drugim je prikazal podobo velikomestnih in vaških deklet, njihovih razočaranj in njihovega hrepenenja. Cankar

opisuje trdo delavskega življenje in siromaštvo, to pa spet povezuje z težnjami po lepšem življenju.

Ustavimo se pri nekaj Cankarjevih najpomembnejših delih: V povesti *Tujci* (1902) razgrne tragiko slovenskih umetnikov. Njegovo najboljše delo je roman *Na klancu* (1903). To je zgodovina Cankarjeve družine, zgodba o njegovi mladosti in žalostni usodi njegove matere. Klanec pa je podan kot simbol siromaštva. Zgodba se odvija skozi življenje glavne junakinje Frančke, od njenega otroštva pa do smrti. V romanu *Hiša Marije Pomočnice* (1904) je prikazano tragično umiranje štirinajstih deklet v bolnišnici na oddelku za kožne bolezni. Cankarjev naturalistični prikaz trpečih deklet je zbudil pri kritikih zgražanje. *Martin Kačur* (1905) je zgodba o učitelju, ki nastopa z naprednimi reformatorskimi mislimi v času in v okolju, ki tega (še) ne dopušča in je poln nerazumevanja. Idealistično prepričanje, da so vsi ljudje pošteni in željni njegove prosvete, ga vodi v propad. Najlepša Cankarjeva povest je *Hlapec Jernej in njegova pravica*. Sredi volilnega boja leta 1907 je nastala ta zgodba o kmečkem hlapcu, ki je štirideset let garal na gruntu in ki ga mladi gospodar nato vrže iz hiše. Ko Jernej nikjer (pri ustanovah) ne najde svoje pravice, si jo vzame sam. Zažge kmetijo in najde sam smrt v plamenih. Ta povest je slika individualnega upornika, ki je simbol za podobne razmere med delavstvom.

Cankarjeva proza se vsebinsko približa evropskim literaturam. V svojih likih je Cankar upodabljal vse plasti slovenskega žilja in je prikazal njegovo celotno problematiko. Krivicam se je tako javno postavil po robu.

Cankar kot dramatik:

Še bolj goreče kot v proznih delih, je Cankar razkril družbeno stvarnost na začetku tega stoletja v svojih dramah. Ustvaril je sodobno slovensko socialno dramo. Že leta 1887 je nastala drama *Romantične duše*. Kasneje je v šestih dramah ostro prikazal slovensko družbeno stvarnost: *Jakob Ruda* (1900), *Za narodov blagor* (1901), *Kralj na Betajnovi* (1902). *Hlapci* (1910) so najhujša družbena satira. Zgodba je postavljena v čas volitev leta 1907. Cankar je v *Hlapcih* prikazal politično prilagodljivost met učiteljstvom in zaostalost kmečkega ljudstva. *Pohujšanje v dolini Šentflorjanski* (1907), *Lepa Vida* (1911).

Cankar kot kritik in polemik:

Bojeval se je proti družbeni zaostalosti, že zgodaj se je povezal z delavskim razredom. V svojih predavanjih je zavzemal jasna stališča do narodnostnega in političnega vprašanja. V svojem predavanju *Slovinci in Jugoslovani* leta 1913 v Ljubljani se je zavzel za združitev vseh južnih Slovanov v eni državi na podlagi enakopravnosti, kar mu je prineslo nemalo težav.

Pomembne so tudi njegove literarne kritike o Aškercu, Ketteju, Župančiču, Trdini in Kraigherju ter kritike o likovnih razstavah.

Značilno za Cankarja je, da se je preživljal samo s honorarji svojih del. To pa je pomenilo negotovost obstoja. Zato je najbrž

Cankarjevo delo razdrobljeno v manjša pripovedna dela, kot so povesti, črtice, novele. Klub temu, da dela niso obsežna, pa je Cankar v njih pokazal svoje izredne umetniške sposobnosti.

Za konec pa še nekaj zanimivosti o Cankarju:

- Cankarjevi Zbrani spisi so izšli v 20. zvezkih med leti 1925 in 1936. Leta 1954 je izšel 21 zvezek. Med slovenskimi pisatelji je Cankar največ prevajan v tuje jezike. Hlapec Jernej je bil menda preveden v 17 jezikov.

- Osrednjaj kulturna ustanova v Ljubljani je poimenovana po njem: Kulturni in kongresni center Ivana Cankarja.

- Anton Slođnjak je napisal roman o Cankarju "Tujec", ki je izšel leta 1976 ob 100-letnici rojstva Ivana Cankarja pri založbi Mladinska knjiga kot del trilogije, skupaj z romanoma o Francetu Prešernu in Franu Levstiku.

- Zadnjo zimo sem v Delu zasledila dva članka o Cankarju.

* Prvi (22.1.97) nas je seznanil z zanimivo novo izdajo izbora poezije iz Erotike ob 120-letnici rojstva Ivana Cankarja (lansko leto). Bibliofilska numerirana izdaja je izšla pri vrhniški Galeriji 2 v 250 izvodih. Kot likovne ilustracije pa so v knjigo vključena dela, ki so nastala kot podoba poezije slikarke Stanislave Knez-Milojković.

Največji "škandal" v slovenski literarni zgodovini je še vedno aktualen in inspiracija drugim umetnikom.

* Drugi članek (6.2.97) pa govori o odmevih slovenske literature na tujem. V Nemčiji so objavili v reviji Focus več kot dve strani dolgo poročilo Wernerja Fulda o "nemškem odkritju Ivana Cankarja". Članek govori o Ivanu Cankarju in njegovih nazorih in ostrini njegovega peresa. Poleg tega so predstavljene tri nove nemške izdaje Ivana Cankarja pri založbi Drava iz Celovca v prevodu Erwina Köstlerja: Vor dem Ziel, Pavličeks Krone in Das Haus der Barmherzighkeit (Hiša Marije Pomočnice). Cankarjevi prevodi so imeli odmev tudi v avstrijskih literarnih listih.

(vir: Stanko Janež Miroslav Ravbar: Pregled slovenske književnosti;
Valentin Inzko: Zgodovina Slovencev do leta 1918; Delo)

Euro House Nederland

Viktor V. Solar

*Buitenkamp 27
7214 BH Epe, Holland
Tel. 0575-494703
Fax 0575-491005
Autotel. 0653118079*

import- en export
bemiddeling

BEROEMDE SLOVENEN OP TOLAR- BILJETTEN

Ivan Cankar (1876-1918)

Dit keer ligt voor u de laatste aflevering in de serie over de beroemde Slovenen op Tolar-biljetten. Tot slot zult u kennis maken met de schrijver Ivan Cankar. Omdat zijn werk onlosmakelijk verbonden is met de tijd en maatschappij waarin hij leefde, beperk ik me dit keer niet alleen tot de biografie van Cankar.

De maatschappelijke situatie in Europa en in de wereld aan eind van 19e en in het begin van de 20ste eeuw werd onder andere beïnvloed door de volgende gebeurtenissen: Kapitalisme viert zijn hoogtij - het zogenaamde imperialistische tijdperk. In 1907 vormt zich Atlanta, een bond tussen Frankrijk, Engeland en Rusland. Duitsland, Oostenrijks-Hongaarse monarchie en Italië gaan samenwerken. Oostenrijk-Hongarije bezette Bosnië en Hercegovina. Gevechten tussen Servie en Bulgarije om Macedonië. Overwinning van Servie, Montenegro, Bulgarije en Griekenland op Turkije (Balkanoorlogen in 1912 en 1913). In 1914 eerste wereldoorlog met Duitsland en Oostenrijks-Hongaarse monarchie als verliezers. Op het grondgebied van de monarchie ontstaan nieuwe staten zoals de Staat van Serven, Kroaten en Slovenen. In 1917 heeft de proletarische revolutie in Rusland de Tsaar ten val gebracht.

Op Sloveens grondgebied voelt men de invloed van het oprukkende kapitalisme op het platteland, het uiteenvallen en emigratie van de boerenbevolking, de groei van de arbeidersklasse. Binnen de monarchie is men nog niet uit met de minderheden problematiek. Onderwijs in het Sloveens was bijvoorbeeld nog steeds niet toegestaan, behalve op basisscholen in Kranjska. In Karinthië en Steiermark was men actief de bevolking te "verduitsen". Hetzelfde lot trof Slovenen in Primorska die onder Italiaanse invloed waren. Daartegen ontstonden protestbewegingen en er komt een groei in het nationaalbewustzijn bij het volk. In het politieke leven zijn de klerikalen (kerksgeziende partij) het sterkst, ze zijn verenigd in de Sloveense Volkspartij (opgericht 1905). Tegenover hen staan de minder invloedrijke liberalen. De arbeiders sociaal-democratische partij is nog niet sterk. In de arbeidersklasse is nog geen eenheid ontstaan. Voor wat betreft de minderhedenproblematiek hebben de partijen verschillende standpunten ingenomen.

De ontwikkelingen in de maatschappij en in de filosofie lagen ten grondslag aan de nieuwe literaire stromingen. Naturalisme welke onder de invloed van liberalisme was heeft geen onthullingen veroorzaakt over de bestaande orde. Aan andere kant heeft de naturalisme onder de invloed van democratische beweging de misstanden in de maatschappij blootgelegd en humanistisch denken bevorderd. In de literatuur van Europa zijn toen ontstaan Symbolisme, Decadentie, Nieuwe Romantiek en Impressionisme.

Het Sloveense Modernisme (slovenska moderna):

Deze naam draagt de periode in de Sloveense literatuur tussen de jaren 1899, het jaar waarin "Erotika" van Ivan Cankar en "Čaša

opojnosti" van Oton Župančič verschenen en het jaar 1918 waarin de 1ste wereldoorlog is afgelopen. Tevens is dat het jaar waarin Ivan Cankar overleed.

Het Sloveense Modernisme ontstond als antwoord op de maatschappelijke situatie en nieuwe Europese literatuur. Voorgenoemde stijlen zijn in Modernisme vertegenwoordigd. De belangrijkste literaten in die periode zijn Dragotin Kette, Josip Murn-Aleksandrov, Ivan Cankar en Oton Župančič. Met het begrip Sloveense Modernisme worden deze vier mannen bedoeld. In dezelfde tijd zijn ook andere dichters en schrijvers actief. Zij worden dan de tijdgenoten van het Modernisme genoemd.

Karakteristiek voor het Modernisme is vrije uiting, zoektocht naar de waarheid en verlangens van Sloveense volk. Zowel poëzie als proza en drama bereiken Europees niveau. Een tweetal doelen staan dan voor oogen: kunst als middel om schoonheid te laten zien en kunst in dienst van het volk.

Ivan Cankar is de centrale persoonlijkheid in het Sloveense Modernisme. Hij was dichter, schrijver, dramaturg en criticus. Cankar is geboren in Vrhnika in een gezin met veel kinderen. Zijn vader verliet het gezin en ging op zoek naar een betrekking de wereld in. Zijn moeder bleef alleen achter met zorg voor het grote gezin. Cankar groeide op in "Na klanču" ("Op de helling", een straat in Vrhnika, zie foto bij Sloveens text). Zijn jeugd wordt gekenmerkt door armoede, tekortkoming en zijn grote liefde voor zijn moeder. In 1888 vertrok Cankar naar het Gymnasium in Ljubljana. Hij leefde van verschillende bijdragen. Reeds in de derde klas begon hij te dichten. Na zijn eindexamen in 1896 ging Cankar studeren in Wenen. De studie trok hem niet echt en hij besteedde steeds meer tijd aan schrijven. Tijdens het eerste studiejaar is hij teruggekeerd. Toen overleed zijn moeder waar hij zoveel van hield. In 1898 vertrekt Cankar weer naar Wenen waar hij, met tussenpozen, 11 jaar gewoond heeft. Hij woonde in bij de familie Löffler in de Weense arbeiders voorstad Ottakring. Hier heeft hij de onmenselijke omstandigheden leren kennen waarin de arbeidersklasse leefde. Zelf leefde hij van het honorarium voor zijn schrijfwerk. Hij sloot zich aan bij de sociaal-democratische partij. Hij deed zelfs mee aan de verkiezingen in 1907, maar haalde weinig stemmen. Na zijn terugkeer in Ljubljana in 1909 woonde hij op Rožnik (een heuvel boven de stad). Hij ging door een crisisperiode. De klerikalen en de liberalen oefenden kritiek op hem uit omdat zij zijn werk immoreel, kleinerend en destructief vonden. Vanwege zijn anti-Oostenrijkse ideologie (hij stond voor de afscheiding van Slovenië van Oostenrijk en een nieuw verband met de overige Zuidslavische naties) werd hij veroordeeld tot 1 week gevangenis. Nadat de Eerste Wereldoorlog uitgebroken is, is Cankar als politiek verdacht iemand opgepakt en opgesloten op het kasteel van Ljubljana. In 1915 moest hij in militaire dienst. Wegens zijn zwakke gezondheid mocht hij leger verlaten. Hij komt terug op Rožnik en ging later in de stad wonen. Als gevolg van een ongelukkige val in de winternacht van 1918 is Ivan Cankar overleden.

Cankar heeft als eerste open gesproken over de armoede van het

Sloveense volk en heeft kritiek uitgeoefend op de bourgeois stedelijke maatschappij en haar normen. Zijn werk is één grote strijd tegen de gevestigde (wan)orde.

Als dichter begon hij reeds vroeg te schrijven. In 1899 heeft hij een gedichtenbundel uitgebracht met de titel Erotika. Dit boek heeft voor heel wat opschudding gezorgd. Bisschop Jeglič van Ljubljana heeft alle exemplaren opgekocht (ongeveer 700) en liet ze verbranden om het volk verschoond te laten blijven van dit werk. Cankar heeft daarna een tweede druk in 1902 laten uitbrengen. Omdat hij zichzelf niet zo goed vond in gedichten schrijven bleef hij liever bij prozastukken. Korte verhalen en novellen schreef hij ook al vroeger. Zijn werken verschenen in verschillende literaire tijdschriften. De bron voor de verhalen was zijn eigen leven en het leven dat hij om zich heen zag. De soortgelijke situatie als in de arme wijken van Wenen zag hij ook thuis. Hij ontwikkelde zich tot een scherpe criticus van de maatschappij. Hij verachtte achterbaks gedrag, valse moraal, misbruik van de regels en wetten, achteruitgang van de maatschappelijk leven, onbegrip voor kunst en kunstenaars. Hij vocht openlijk tegen het onrecht. In zijn verhalen vertelt hij van mensen in armoede, de gevoelens van mensen en hun verlangens, uitgestoten vrouwen, hun leed en hun hoop op een beter leven.

Inhoudelijk komt hij in de buurt van de andere Europese schrijvers uit die tijd. In zijn karakters brengt hij echter de typische Sloveense man en de nationale problematiek naar voren.

Nog feller dan in zijn verhalen is Cankar als drama-schrijver. De thema's zijn hetzelfde. Zijn eerste drama ontstond reeds in 1887. Later heeft Cankar tussen 1900 en 1911 nog een zestal geschreven.

Cankar heeft geen kwantitatief groot werk geschreven. Hij hield het bij kortere werken, dit waarschijnlijk ook uit het oogpunt van de overleving. Hij leefde namelijk alleen van zijn honorarium. Desalniettemin blijkt uit zijn werken over welke kwaliteiten hij als schrijver beschikte. Zijn stijl is schoon en poëtisch, hij wordt niet voor niets een grote schrijver genoemd.

Als criticus heeft Cankar een duidelijk standpunt ingenomen in de nationale kwesties. De Oostenrijkse autoriteiten waren daar niet blij mee. Cankar streefde naar een Sloveense staat buiten de Oostenrijkse monarchie. In zijn lezing "Slovenen en Joegoslaven" in Ljubljana in 1913 heeft hij zijn idee geuit over het verenigen van de Zuidslavische landen in een staat, op grond van gelijkheid.

Daarnaast was Cankar een belangrijke literaire- en kunstcriticus.

Tot slot korte informatie over Ivan Cankar:

- Zijn verzamelwerken zijn uitgegeven in 20 delen tussen 1925 en 1936. In 1954 kwam het 21ste deel uit.
- Van de Sloveense schrijvers werd Cankar het meest vertaald in andere talen.
- Het Culturele en Congres Centrum in Ljubljana is genoemd naar

Ivan Cankar.

- Anton Slodnjak schreef een roman over Cankar "Tujec" (Een vreemde). Dit boek is uitgegeven bij de uitgeverij Mladinska knjiga ter gelegenheid van 100 jaar geboorte van Ivan Cankar als deel van de trilogie in 1976 tezamen met de romans over France Prešeren en Fran Levstik.

- Gelezen in Delo:

* Afgelopen winter is het boek "Ivan Cankar Pesmi" uitgekomen, dit maal ter gelegenheid van 120 jaar geboorte van Ivan Cankar. Het is een selectie van de poëzie uit Erotika en het betreft een bibliothele uitgave van 250 exemplaren door Galerija 2 uit Vrhnika. In het boek zijn opgenomen, geïnspireerd door gedichten uit Erotika, schilderijen van Stanislava Knez-Milojkovic. Het grootste "schandaal" in de Sloveense literaire geschiedenis is dus nog steeds een inspiratiebron voor de hedendaagse kunstenaars.

* Bij de uitgeverij Drava uit Klagenfurt zijn drie nieuwe vertalingen (door Erwin Köstler) van Ivan Cankar verschenen. Men spreekt in de Duitse literaire wereld over "de Duitse ontdekking" van Ivan Cankar. In de verschillende Duitse en Oostenrijkse literaire bladen is er eind vorig aandacht aan besteed.**

M.T.

(bronvermelding: Stanko Janež, Miroslav Ravbar: Pregled slovenske književnosti (Overzicht van de Sloveense literatuur; Valentin Inzko: Zgodovina Slovencev do leta 1918 (Geschiedenis van de Slovenen tot 1918); Delo)

KUHAJMO Z BOJANOM

Ker se bliža poletje, se bomo iz jedilnice preselili na vrt ali na balkon. Na roštilju bomo nad vročo žerjavico spekli doma napravljene čevapčiče in ražnjiče.

Za čevapčiče potrebujemo:

1 kg mletega mesa

(polovico svinjskege in polovico govejega, lahko pa dodamo tudi 20 dkg mletega ovčjega mesa)

8 gramov soli

8 gramov česna v prahu

8 gramov črnega popra

Sol, česen in poper dobro vmešamo v zmleto meso in ga pokritega denemo vsaj za eno uro v hladilnik.

Nato meso še enkrat dobro premešamo in iz njega napravimo čevapčiče. Naj bodo približno tako veliki kot vaš sredinec.

Za ražnjiče potrebujemo vratovino, ki jo narežemo na ploščate kocke, debele približno pol do enega centimetra in velike približno 2 x 2 cm. Meso natremo s poprom in česnom ter ga nekaj časa mariniramo v navadnem olju, nato pa ga nabodemo na lesena nabodala, ki smo jih najmanj eno uro namakali v vodi (da ne zgorijo).

Med peko nad vročim ogljem (žerjavico) čevapčiče lahko nekajkrat premažemo ali poškopimo s pivom, da bodo bolj sočni.

K čevapčičem in ražnjičem ponudimo narezano čebulo, paradižnikovo solato in kruh ali pečen krompir, vse to pa v zmerni meri zalijemo z vinom ali pivom.

KOKEN MET BOJAN

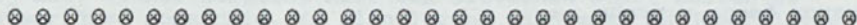
Omdat de zomer in aantocht is, gaan we uit onze eetkamer verhuizen in de tuin of naar het balkon. Op de barbecue gaan we op het houtskool eigengemaakte čevapčiči en ražnjiči roosteren.

Voor de čevapčiči hebben we nodig:

- 1 kg gehakt half om half (voor de liefhebbers mag ook twee ons lamsgehakt erbij)
- 8 gram zout
- 8 gram knoflookpoeder
- 8 gram zwarte peper

Zout, knoflookpoeder en peper mengen we goed door het gehakt en zetten deze vervolgens afgedekt voor minstens een uur in de koelkast. Daarna mengen we het gehakt nogmaals een keer goed door elkaar en nu kunnen we mooie gehaktworstjes ter grote van uw midden vinger maken.

Voor ražnjiči gebruiken we schouder karbonade. Van de karbonade snijden we een half tot een centimeter dikke platte stukjes. Ze zijn dan ongeveer 2 x 2 cm groot. Vlees bestrooien we met peper en knoflookpoeder die we vervolgens marinieren in de slaolie. Nu kunnen we het vlees reigen aan de houten spiesjes, die we minstens een uur lang in het water hebben gelegd om verbranden te voorkomen. Tijdens het roosteren kunnen we čevapčiči insmeren of besproeien met bier, dan worden ze sappiger. Bij čevapčiči en ražnjiči serveren we gesneden ui en tomaten salade, daarbij eten we brood of gebakken of gepofte aardappelen. Natuurlijk drinken we hierbij een glasje wijn of bier.**

V prejšnji Lipi smo v rubriki "Ontwikkelingen in Slovenië" objavili, da namerava slovenska televizija konec marca začeti s satelitskim oddajanjem programa za Slovence v tujini. Ta napoved se žal ni uresničila. V Ljubljani smo se zato pozanimali, kdaj se bo satelitsko oddajanje pričelo. Odgovora pa nismo dobili. Zaenkrat pa ne ve še nihče, kdaj bomo v tujini lahko spremljali televizijski program iz Slovenije.

In vorige Lipa heeft u kunnen lezen dat de Slovenese televisie eind maart jl. met de uitzendingen via een satelliet zou beginnen. Dit is jammer genoeg niet doorgegaan.

Bestuur

Voorzitter/secretaris
Siem Edink
Otterlaan 13
2623 CV Delft
tel.: 015-2562010

Vice Voorzitter/penningmeester
Bojan Gorički
Beethovenstraat 19
4563 AG Terneuzen
tel.: 0115-613722

Lid
Vesna Marolt
Van Helt Stocadestraat 22-1
1073 JD Amsterdam
tel.: 020-6754640

Externe contacten
Stian J. Krook
Bloemistenlaan 48
2313 BB Leiden
tel.: 071-5144233

Redactie Lipa
Marjeta Tomšič
Van Doesburgstraat 34
3822 ER Amersfoort
tel.: 033-4562575

Veleposlaništvo Republike Slovenije:
Ambassade van de Republiek Slovenië:

Louizalaan 179,
1050 Brussel
tel.: 02 - 646 90 99

Konzularno predstavninstvo Slovenije na Nizozemskem:
Honorair Consul van Slovenië in Nederland:

Kneuterdijk 2
2514 EN Den Haag
tel.: 070 - 3639907

----- Barbecue in Austerlitz op 7 juni

Afgelopen week heeft u een uitnodiging met de aanmeldingskaart ontvangen voor de barbecue van de vereniging Vrienden van Slovenië. Voor allen die willen komen hierbij wat aanvullende informatie om ons makkelijker te kunnen vinden.

Barbecue wordt gehouden op het dagrecreatieterrein Austerlitz, gelegen aan de recreatieweg, een zijpad van de Oude Postweg, net boven het dorp.
De recreatieweg loopt parallel met N 224 (de weg tussen Zeist en Woudenberg).

(van de redactie)

Slovenija

The green piece of Europe